

ПАТРІОТИЗМ ЯК ІНДИКАТОР ДУХОВНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ НАРОДУ ТА ВИХОВАННІ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ

Шевченко С.М.

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
старший науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інституту педагогіки Національної академії
педагогічних наук України
ORCID ID iD: 0000-0002-0432-8893
e-mail: shevchenko_s_n@ukr.net

Визначний український письменник і громадський діяч Сергій Плачинда нагадує: якщо за часів СРСР слово націоналізм звучало як вирок, за нього переслідували, судили, ув'язнювали, то здобуття Україною незалежності уможливило дефальшування цього явища. Сергій Плачинда визначає націоналізм як природний і закономірний рух народу на захист і утвердження своєї самобутності. Саме в такому формулюванні це поняття було затверджене на науковополітичній конференції «Український націоналізм у протистоянні російському великодержавному шовінізмові» наприкінці 1991 року [56]. З'ясовуючи значення інколи нерозрізняваних понять «національне» й «націоналістичне», Сергій Плачинда роз'яснює: «національне – це ознака; націоналістичне – дія. Національне – це стан. Націоналістичне – рух. Національне – це надягти вишиту сорочку чи розмовляти українською мовою; обвішати стіни своєї хати рушниками. Національне – це українська пісня, Дніпро, левада, лелека на клуні, барвистий український одяг тощо. Націоналістичне – це дати відсіч шовіністико-колонізаторові, це публічно постати проти русифікації, це повсякчас обстоювати своє, українське, національне, це активно популяризувати історію, культуру України, її етнос, психологію національного характеру тощо; вести агітацію і пропаганду на захист України повсюдно й повсякчасно. Однак національне й націоналістичне – діалектично взаємопов'язані явища. Вони не виключають одне одного» [56].

Отже, зміни в політичному та громадському житті українського суспільства актуалізують питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді, яке вперше за роки незалежності України розглядається як головний чинник збереження національної безпеки та єдності. Патріотизм стає індикатором, маркером духовного оздоровлення народу, передбачає трансформацію громадянської свідомості, пробуджує національну самосвідомість й ґрунтується на моральній основі.

«Вдихнути в юну істоту душу громадянина – це значить передати не тільки радість, захоплення, гордість за все те, що становить собою наші святині, а й сердечний біль, тривогу, турботу за долю цих святинь – свободу і незалежність, честь і велич, багатство і славу нашої улюбленої Вітчизни». Ці слова В.О. Сухомлинського – видатного педагога, можуть слугувати орієнтиром у національно-патріотичному вихованні молодого покоління. Це патріотизм, з якими якостями і рисами ми повинні формувати у дітей. Серед характерних ознак патріотизму визначається:

- розуміння і сприйняття української ідеї;
- сприяння розбудові державної незалежності;
- засвоєння національних цінностей: української культури, мови;
- прищеплення шанобливого ставлення до історичної пам'яті.

Таким чином, нині утвердження громадянських цінностей, виховання почуття патріотизму, відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції є одним із найважливіших пріоритетів загальноосвітніх шкіл.

Список літератури:

1. Плачинда С. Сучасний український націоналізм як ідеологія. Літературна Україна. 1992. 23 лип. С. 7.
2. Сухомлинський В.О. 24 серпня – день незалежності України. 24.08.2020. <https://opal.kr.ua/24-%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BF%D0%BD%D1%8F-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C-%D0%BD%D0%B5%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8/>